

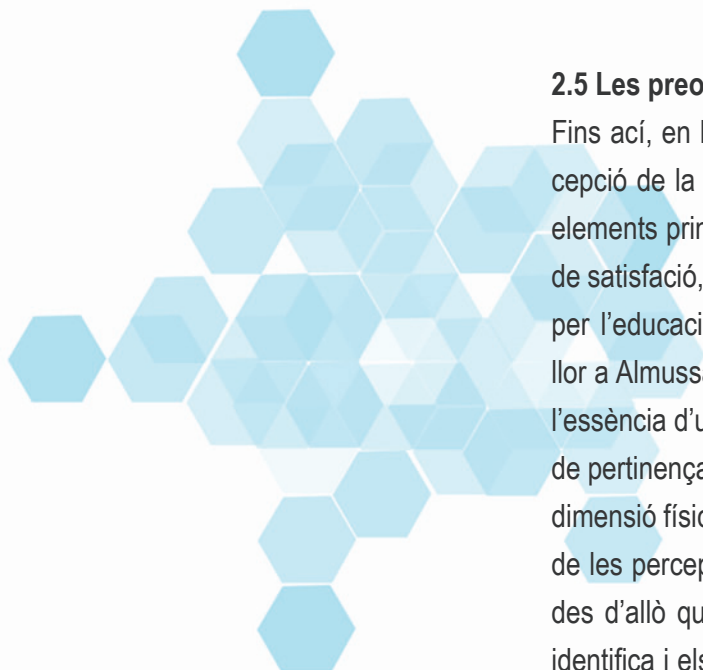

Avaluació qualitativa
dels serveis i equipaments

ALMUSSAFES

PART 3

MOTIUS PREOCUPACIÓ CIUTADANA

La substància o l'essència d'un poble, la identitat, és una construcció social, com el sentiment de pertinença o la percepció del territori.

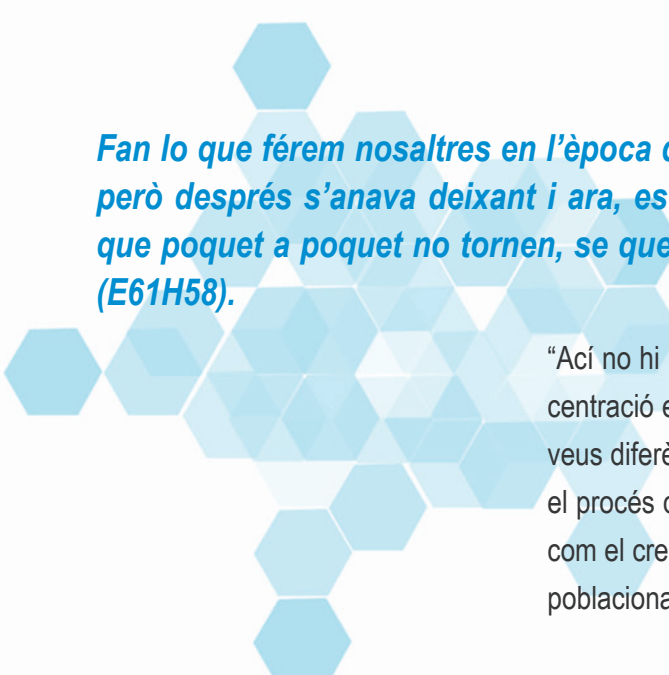
2.5 Les preocupacions ciutadanes

Fins ací, en les pàgines anteriors, s'ha fet una descripció general de la percepció de la qualitat de vida en la ciutadania, descrivint amb parsimònia els elements principals en els què s'articula la identitat local, els motius d'orgull i de satisfacció, com ara l'oferta cultural i festiva, la promoció educativa, l'aposta per l'educació, els equipaments culturals i esportius, que fan diferent i millor a Almussafes, si se compara amb els pobles de l'entorn. La substància o l'essència d'un poble, la identitat, és una construcció social, com el sentiment de pertinença o la percepció del territori. La identitat local sol basar-se en una dimensió física i també en una altra més intangibles, atès que s'enllesteix des de les percepcions col·lectives dels seus habitants, cap endins, i cap a fora: des d'allò que els caracteritza en comparació als altres, des d'allò que els identifica i els diferencia, que els fa singulars i alhora que els integra, que els fa agermanar-se'hi. Qui són els altres? On és la frontera? ¿Qui posa i on es posa la ratlla entre els del poble i els forasters? Quines conseqüències hi té? Per a què?

2.5.1 La preferència local i els forasters

Les identitats territorials es creen i reproduïxen en comparació i presència d'altres, els diferents. Els qui són de fora. Els forasters hi poden ser dels pobles dels voltants, els nouvinguts de lluny, els immigrants (de molt lluny) o senzillament els de cultures diferents a les locals. Quan més allunyat de l'idioma i la cultura local més probable és que siga rebut amb estranyesa (estranyes, estrangers); quan major siga la diferència major hi serà la dificultat, els entrebancs per relacionar-se, uns per adaptar-se, d'altres per a acceptar-los. Almussafes s'ha construït –i creix- amb la concurrència de moltes persones vingudes de fora, de Benifaió (que es casen ací) o de més lluny que vingueren pel treball: són migrants, persones que canvien de lloc residència. Hi ha moltes famílies del poble que migraren a França, pel treball, a mitjans del segle XX, i algunes que encara hi mantenen vincles familiars. D'altres tornaren amb la transformació industrial i les noves oportunitats laborals.

Els que vingueren de fora a fer cotxes amb la Ford eren considerats, lògicament, forasters, tot i que amb els anys han anat integrant-se. "Forasters, eso era cosa de los mayores. Que tenían un problema... más allá de las montañas, de Catadau para allá, todos eran forasters. Pero hoy en día..." (E52H62) en diu un prejubilat de Ford que vingué de lluny fa unes dècades amb la seua família, que se n'ha integrat perfectament en la societat d'acollida, sense desarrelar-se'n de la família, el territori i la cultura de procedència. "Este pueblo es un lujo, en ese sentido" (E52H62)

Fan lo que férem nosaltres en l'època de la migració a França, se creava un vincle a França però després s'anava deixant i ara, estos, pues tenen (?) en el poble de Còrdova o... però que poquet a poquet no tornen, se queden ací, perquè els fills estan ací i els néts estan ací (E61H58).

“Ací no hi ha allò de els del poble i els forasters. Si que hi ha un poc de concentració en alguns punts del poble... però els fills s'han integrat molt bé i no veus diferències en els fills de pares del poble...”. S'ha dit que en Almussafes el procés d'integració social han estat considerable, enorme i molt accelerat, com el creixement poblacional atès que s'ha donat en paral·lel: el creixement poblacional crea interaccions socials i processos d'adaptació i acollida.

Una filla de nouvinguts explica la puntual resistència i temor a acceptar forasters en que “imitem els majors”. No crec que siga pels seus orígens sinó per tipus de família, personalitat..., famílies més tancades que no han donat tanta corda a l'hora d'eixir” (E26D29)

Hi ha qui creu, però, que els forasters són els immigrants estrangers, els més estranys i allunyats amb els quals podrien aparèixer actituds xenòfobes. “Hi ha un poquet de racisme, sobretot amb els àrabs, que n'hi ha poquets però se'ls accepta poc, menys que al immigrants sud-americans, que ara també en queden pocs” (E60D68). N'hi ha pocs immigrants? En este poble no n'hi ha forasters com en altres pobles que sí se nota que n'hi han (E35H60). I tanmateix, hi ha algun sector que creu que, ara, és el pitjor del poble: El pitjor.... No soc racista, però els forasters... molta gent forastera (E20D57). Aquesta dona de 57 anys, migrant pels anys 70 procedent d'una família extremenya, tot i advertir que no és racista, però que està molt sensibilitzada per la preferència nacional envers els immigrants. “Hi ha alguns, gent que parlen... a un d'estos forasters, un colombià o lo que siga, enseguida li ho donen tot. A la gent que va a informar-se'n, que sí que necessita... i que no té (l'ajuda), caldria averiguar a vore eixa persona que sí que té dret (E20D57). ¿Per què creu que als forasters els ho donen tot, que tenen preferència?

Jo he anat a demanar a l'assistenta i m'ho van denegar. Que hi ha molta gent, molta gent està calenta per això. Una cosa que necessites... jo ho he demanat perquè m'ho dien, i jo estic calenta per això. (E20D57)

“Jo ho tinc clar: Prioritat, la gent que tributa i és del poble. Però se creen empadronaments falsos. Exemple, per als llibres, a l'escola i a l'institut” (E34H55).

“A l'ajuntament haurien d'informar-se'n més, a vore a qui li donen els diners” Es llença la sospita a partir d'una creença i el suposat negligent ha de correspondre amb la càrrega de la prova. És un marc explicatiu divulgat en moltes poblacions i barris perifèrics, més necessitats, què els sectors més intolerants reproduïxen i inoculara gratuïtament i fàcil, pel que sembla. Una mare de 40 anys benestant i més il·lustrada també ho considera precís, “s'ha de mirar un poc més, en el cas de les ajudes de serveis socials, perquè hi ha gent que no deuria... hi ha qui ha demanat l'ajuda i li l'han donada sense...” (E57D40)

Ans al contrari, una immigrant sudamericana sosté que a l'hora de ser solidaris i atendre les necessitats de supervivència, “da igual que seas de Xile o de Japón, si tienes una necesidad no tienen prioridad los del pueblo”. Són crítiques de mentalitats molt tancades i un poc integristes, sense cap fonament: “sé por mi trabajo que la mayoría de vales de comida son para gente espanyola, los conozco; dos personas extranjeras, los demás todos españoles (E21D47)

Aquesta dona el que li sembla més cridaner, però, és l'obsessió i la topetia amb les persones dels pobles del veïnat, en algunes persones majors, que al·ludia a velles rivalitats a la desconfiança amb el veïnat. Immigrants n'hi ha molts a Benifaió, en diuen, i gitanos, però no a Almussafes, atesa la llegenda que refereix als motius del perquè les famílies de ètnia gitana no s'instal·len a Almussafes, des de primers de segle XX¹⁶.

Pel que s'ha vist en l'alt nivell d'usuaris dels serveis municipals, pels empadronats i pels dels voltants, sembla molt acceptada i justificada la discriminació positiva en períodes d'inscripció, per accedir als equipaments i serveis municipals, eliminada la gratuïtat en l'oferta. La prioritat també provoca alguna esclatxa i subterfugis d'accés, segons contenen: “Jo ho tinc clar: Prioritat, la gent que tributa i és del poble. Ara demanen l'empadronament per a tots els serveis. Però se creen empadronaments falsos. Exemple, per als llibres, a l'escola i a l'institut” (E34H55).

Entre els més joves, però, s'observa que les interaccions intermunicipals són habituals, a banda i banda de la riera que separa un poble i altre, de manera que les activitats compartides són en uns i altres pobles. Actualment, la consciència territorial supera els murs de la localitat. De fet, tant al centre social

16 L'E60D68 que s'ha interessat per aquesta llegenda en té la seua versió ben documentada, pel que sembla: El dia de sant Joan (24/06) de 1918 va haver una renya entre uns gitanos de viatge entre València i Alzira, com a conseqüència de la qual morí Francisco Navaro Rulo, el patriarca d'un clan familiar que vivia (amb la dona, Sebastiana, i 7 o 8 fills) a ca la Baltasara, en el carrer de la santa Creu, a prop de la caserna actual de la policia municipal, una finca que fa cantonada. Des d'aquest fet tràgic, hom pensa i es reproduïx que mai més s'instal·laran famílies gitanes al poble. Tot i que pels testimonis de l'E60 “a primers dels 60 sí que en visqué una, de família gitana, però que durà poc en el poble”.

En treball, Almussafes també és una illa de benestar i oportunitats i amb una taxa d'atur del 10%.

l'Espurna, com en activitats d'ací o d'enllà, hi ha exemples en què els associats són d'ací i d'allà, igual que en d'altres activitats culturals, cíviques, polítiques... Ho expressa molt bé una jove de 23 anys: "Forasters? Jo no sóc d'eixe pensar. Almussafes, abans, com oferia tants serveis gratuïts..., llibres, educació, i piscina, bones instal·lacions... però jo no compartisc aquesta visió" (E23D23)

2.5.2 El treball en la Ford

La principal preocupació ciutadana és centra en el treball, en l'absència i no tant en la qualitat i precarietat en la contractació de les cohorts més joves. Tot i que les dades de desocupats del municipi són relativament positives, un 10,88% (segons el Servef, octubre de 2014), comparades amb les de la resta del País Valencià, que s'acosten al 30%. Malgrat les dades objectives que haurien de fer pensar en que, realment, Almussafes és una illa, de benestar i oportunitats, també en qüestions com l'atur, hi ha esquemes mentals o marcs d'interpretació, què modifiquen la percepció de la realitat i l'avaluació general. Igual que en el punt anterior, que referia a l'interès general per garantir la reserva i la preferència en l'accés als serveis públics, en el mercat de treball també hi passa una cosa de semblant. Si en molts altres municipis estarien contents amb una taxa d'atur del 10%, per què ací és motiu primer de preocupació? Quina és l'explicació?

La resposta ja l'hem vista. Es l'associació positiva entre Almussafes i Ford. Primer, la consciència general que Almussafes és Ford i si està la fàbrica en el poble, no hi pot mancar mai el treball als del poble. Perquè Ford és a Almussafes, per això, mentre n'hi haja una persona aturada, la responsable és Ford o l'Ajuntament, o l'entesa entre ambdós: "Algo falla ahí, porque todavía hay muchos parados en el pueblo" (E52H62). E52 té 62 anys i ha treballat tota la vida a Ford. Hi coincideix amb ell l'E27 una jove de 20 anys que no ha treballat encara mai: "tot el món es queixa de l'atur, sobretot la gent que té una edat que hauria d'estar treballant... també perquè amb l'oferta que tenim en el polígon, hauríem d'estar tots empleats" (E27D20) Amb la Ford (ara ja s'amplia al polígon industrial), hauríem d'estar tots empleats, tots?, tots en Ford o al Polígon industrial? És un discurs que podríem qualificar del *Primo de Zumo Sol*.

¿No hi ha gent que trebal·le en altres llocs, de diferents a les empreses del polígon? Potser tots els joves que busquen treball no s'interessen per ocupacions industrials. Casualment, en la discussió de joves (DG1) tots n'admetien

que no hi treballarien, llevat d'una que ja hi treballa en Ford. Vegem-ne una referència que il·lustra la diferència entre el que es diu i el que es pensa:

E Jo, per exemple, no m'imagino formar part... primera perquè sóc molt inútil, però no m'imagino tot el dia en la cadena de muntatge... (E31H20)

F Jo ara tinc una feina que cobre poca cosa (...) però preferisc això que anar al polígon a apretar botons... (E35H60)

A Jo no seria capaç... (E27D20)

D Jo tampoc. E48D23)

Hi ha una altra versió menor: *Primo de Zumo Sol* defraudat en l'expectativa: tenim eixe dret i com no ho fan, els n'obligarem. "Caldria obligar a Ford... a que hi haguera més faena i que tingueren prioritat els del poble a l'hora de treballar (E34H55). Obligat la Ford, des d'una posició de poder, tot amb l'objectiu nº1 d'assegurar el treball de tot el poble, i 2, si no fóra possible, al menys salvaguardar la "prioritat" dels del poble. E55 és un home que no treballa en Ford ni ho pensa fer, com els joves del debat anterior: no tots poden ni volen treballar en la Ford. D'altra banda, obligar una multinacional a què? Es diu, coaccionar-la?

"G Jo crec que el que es demana és que coaccionen entre cometes a una multinacional, que jo no ho crec lògic. No és lògic, a vore ¿com vas a coaccionar a una multinacional dient-li: "Vull que qualsevol que no tinga treball, que en tinga de treball? (E17H30).

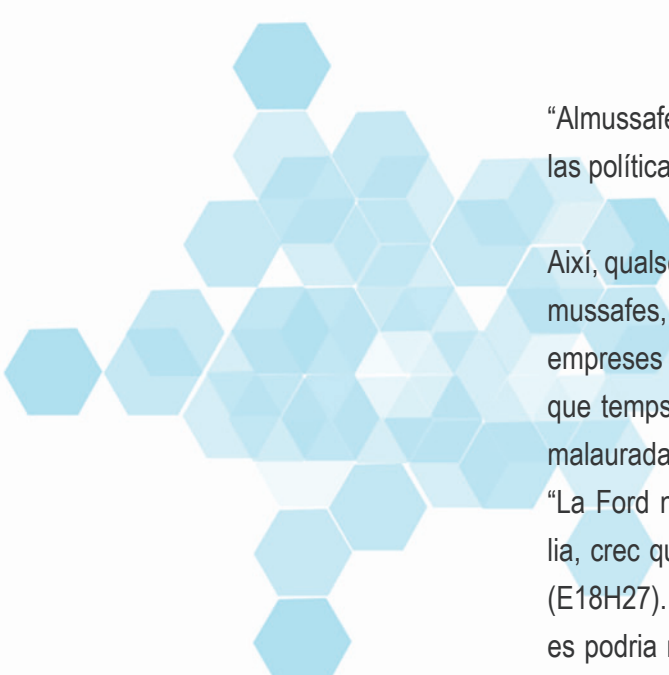
És clar, són plantejaments basats en raonaments de sentit comú, tot i no disposar de bases sòlides. Des d'un punt de vista pragmàtic, hi ha un discurs més realista: "Ací el problema principal és l'atur. L'ajuntament hauria de fer més pel treball en el polígon" (E59D40). És una mirada més política: què en poden fer les administracions públiques per incentivar l'ocupació? Qui? Quines competències té l'ajuntament? En polítiques actives d'ocupació, no cap, ni una ni mitja ni cap: li corresponen a la Generalitat¹⁷. Quin marge d'acció hi té l'ajuntament?

L'ajuntament ha posat en marxa un Pla Estratègic de Foment de l'Ocupació, des de l'ADL (Agencia de Desarrollo Local y Promoción Socioeconómica) que en els darrers mesos ha generat 170 contractes laborals.

"Las políticas de empleo son la niña bonita de l'ajuntamiento"(E11D)¹⁸. La consignació pressupostaria per al primer any ha estat considerable: 407.604€. I per al pròxim, més encara, 425.000 €, la qual cosa aporta una altra dada:

¹⁷ Segons solen recordar els informes jurídics de la intervenció en les corporacions municipals.

¹⁸ Les subvencions a la contractació de desocupats són de 300€ al mes per contracte a jornada completa, fins un màxim de 3.000€, i per promoure projectes d'emprenedors, la subvenció és de 210€

“Almussafes és el municipio español que mayor dotación económica destina a las políticas de empleo”, en deia la premsa el 9 de novembre de 2014.

Així, qualsevol empresa pot rebre una subvenció per contractar persones d'Almussafes, la qual cosa pot ser considerada una interessant prioritat per a les empreses favorable a la preferència local en l'ocupació. Mentre puga ser, pel que temps que puga ser... Objectivament ho és, tot i que la indústria Ford, malauradament no ha acceptat, encara, considerar eixe incentiu econòmic. “La Ford no entrava ni... No sé si no entrava o és que ella mateixa no volia, crec que ella mateixa no volia. Imagineu-se que ni donant-li diners vol... (E18H27). Ni que els dones incentius, més que ningú... si no els volen. També es podria negociar un conveni de cooperació a partir d'objectius compartits, comuns.

F Això ja se va fer, en el any 79 quan començarem (?) en l'Ajuntament sí que n'hi havia un conveni establert en que les empreses que anaven instal·lant-se preferiblement contractaren gent del poble (...) I els propis sindicats ho tombaren, eixa predisposició favorable a contractar gent del poble es va eliminar com a conseqüència de la pressió sindical (E35H60)

La disposició sindical. El poder de negociació intern dels actors socials sembla adient de considerar com una variable explicativa. Amb independència del perfil subjectiu del treballador (enginyers o FP2 de mecatrònica) i de la disposició de l'empresa, hi ha un altre esquema interpretatiu que condiciona el mercat laboral local, diuen els joves: “en Ford, si no tens enchufe...”

F L'amiguisme. (E19H30)

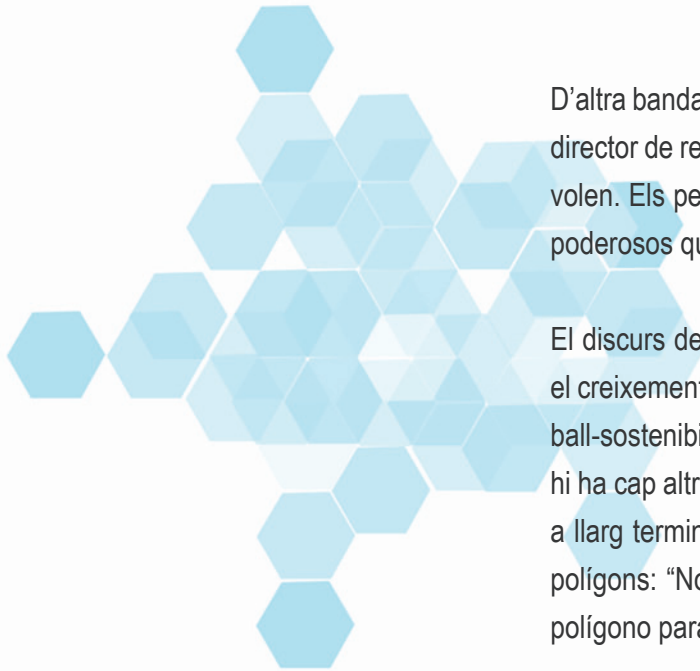
H Però jo també entenc que és una empresa privà, que d'alguna manera... que sí que no és just i que... però no deixa de ser una empresa privà que contracta a qui vol... (E18H27)

D Però això és en totes les empreses, no solament en la Ford. (E48D23)

F Sí, però hi ha casos que ens conten companys que estan treballant allí, q u e , p e r exemple, tu quan entres a treballar apareix una persona de la UGT que va amb una carpeteta i vol que t'afilies al seu d'això i si no et fan una amenaça o et diuen que si no t'afilies a ells igual no renovaràs... (E19H30)

P Però això serà... en coneixeu casos?

F Sí. Inclús algun d'ací també, una persona molt preparada que ha fet un FP1 i una FP2 i per ser d'un partit polític d'ací... (E19H30)

D'altra banda, "els incentius no són suficients per a les empreses (E18H27). El director de recursos humans, les ETT trien a qui volen, quan volen i que viu on volen. Els perfils formatius, la capacitat i experiència professional són més poderosos que els incentius, tot i que ajuden a decidir-se'n.

El discurs de la tardo-modern situa l'eix central de la política erròniament en el creixement il·limitat del consum dels recursos, des de l'oposició llocs de treball-sostenibilitat ambiental. És precís generar treball a costa del territori? No hi ha cap altra alternativa? ¿No cal pensar en un model de benestar sostingut a llarg termini? Aquest discurs és unilateral en la demanda: més Ford i més polígons: "No se fa res per ampliar el polígon" (E54H57). "No sé, ampliar el polígono para que hubiera más trabajo"(E43D40). No hi ha més debat?

Hi ha una altra dimensió més simbòlica, com és el combat per assegurar l'associació Ford-Almussafes i la interlocució o representació del terme municipal on es situa el polígon: és Almussafes, València o Espanya?

E: la Ford està en Almussafes i no en València. Jo me plantaria (?) davant la Ford í, és que jo crec que als governants d'Almussafes els han deixat molt desplaçats, sobretot en les fotografies, que sempre apareix Rita... saps? I en canvi la representació local... a mi em va saber molt mal (...) recorde... quan tancaren eixa planta, per exemple, i vingueren a fer els convenis ací, va anar Fabra i Rita, però en canvi no estava Albert... (E31H20)

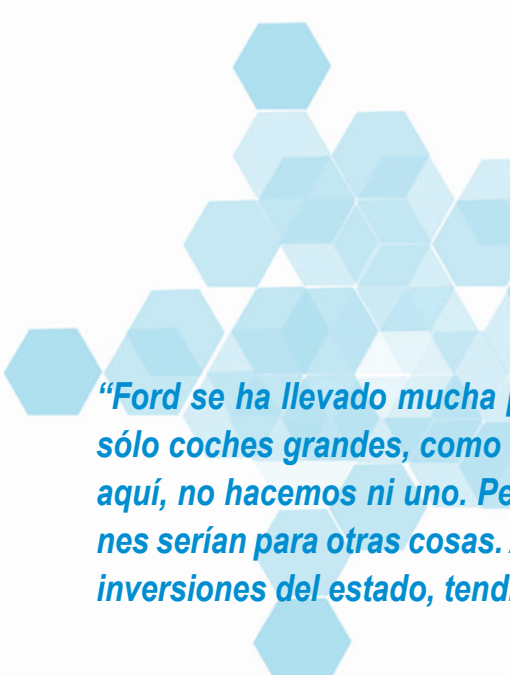
H Si... jo me quedí també en lo que estàs diguent, en el photocall estaven tots fent-se fotos, fent postures, gent de l'Ajuntament de València cap a munt i... vaig dir però si la Ford està en Almussafes!!... (E18H27)

E És que jo crec que els han passat la competència, crec que no s'han plantat en eixe sentit... (E31H20)

A Nosatros som el polígon de València... (E27D20)

La dependència de la població del parc industrial és veritablement molt elevada, i relativament alta de la factoria Ford, tot i que la dimensió simbòlica ho és encara més, pel que s'ha vist, la qual cosa cal considerar en la mirada prospectiva que s'interessa per la sostenibilitat econòmica, social i cultural, pel model de ciutat.

Darrerament s'hi han donat moments crítics, coincidint amb la reducció d'ocupació de Ford, tot i que és unànime la perspectiva optimista respecte al futur: uns basteixen la creença en els darrers contractes i el tancament de la fàbrica de Bèlgica: "ací hi ha feina per a 25 o 30 anys. Han portat tres models nous i no és imaginable, ara per ara, el tancament" (E35H60).

D'altres s'emparen en la capacitació professional i la qualitat: les dades de l'estàndard de qualitat són 10 de 10, les més altes del món. Ara es farà el motor del Mustang nou, una inversió i un contracte que assegura 300.000 motors i molts nous llocs de treball. Uns altres les inversions públiques, de 13 milions €:

“Ford se ha llevado mucha producción fuera, a Rusia, el fiesta, el Ka... Ahora produce aquí sólo coches grandes, como el Kuga, el Mondeo... los de menos de 25.000€ ya no se fabrican aquí, no hacemos ni uno. Pero las inversiones son importantes y si se fueran las instalaciones serían para otras cosas. Ahora, con el eje mediterráneo, las infraestructuras que hay y las inversiones del estado, tendremos Ford para rato” (E52H62)

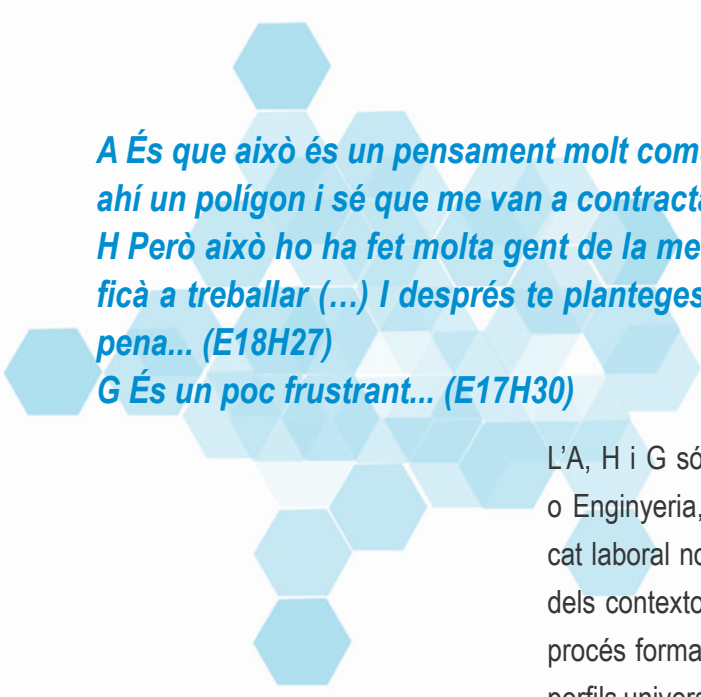
2.5.3 Treball per als joves

Una qüestió molt sentida és l'atur dels joves, i és comparteix el desig de “fomentar la faena per a la gent jove. Hi ha paro juvenil a solventar” (E34H55). Tradicionalment, i pel que s'ha vist, ací el treball significa, bàsicament, treballar en la Ford. “En Almussafes, con 17 años, el objetivo es ir a trabajar a la Ford, y se olvidan de lo demás (E30H38). De treballs en altres llocs, o d'allargar els estudis bàsics per accedir a altres treballs... “Hi ha dues generacions que no han tingut incentiu per a estudiar” (E06H). Tot i que ara, “hi ha paro juvenil a solventar”¹⁹.

En el seu moment “era molt més fàcil, arribar als 14 o 15 (anys) i trobar feina de seguida (E17H30). Aquest jove enginyer n'apunta al perfil curricular o formatiu, com determinant de les oportunitats de treball. Perquè ara no és abans, en que de ben joves ja eren contractats, en moments d'alta demanda laboral . I ni ha joves que no tenen ni el graduat, recorda E18H27: “Ni el graduat... hi ha molta gent que no té... probablement perquè tenim ahí el polígon, habitualment no feia falta ni el graduat per a anar a treballar i ara que sí que fa falta s'han trobat que no tenen ni ofici ni benefici... (E18H27)

Els universitaris d'Almussafes (a l'ADL en compten 52 d'aturats) també tenen una sensació de frustració, si es comparen a companys que varen deixar els estudis pel treball. I tingueren sort. Però avui en dia, eixe camí no sembla adient.

¹⁹ Ford està contractant gent. La premsa local en setembre parlava de l'efecte Mondeo, que ja ha representat 450 nous contractes. En Almussafes fan cotxes grans i d'alt valor afegit, com el Mondeo, el Kuga i la Transit Connect; i l'any vinent, els models Galaxy i S-Max. La factoria ha contractat 2.000 persones des de maig de 2013 i esperen contractar-ne 650 més en els pròxims mesos. Per cada nou treballador de la factoria, el parc diu que en contracta tres més. L'efecte Mondeo s'ha notat en el padró municipal del poble, amb uns centenars d'altres. I probablement en el preu de lloguers dels pisos.

A És que això és un pensament molt comú: joestic fart de l'institut, fart d'anar a classe, tinc ahí un polígon i sé que me van a contractar... per enxufe o per lo que siga... (E27D20)

H Però això ho ha fet molta gent de la meua edat que als 14 anys se va deixar d'estudiar i se ficà a treballar (...) I després te plantejes si tot l'esforç que has fet tu a la Universitat val la pena... (E18H27)

G És un poc frustrant... (E17H30)

L'A, H i G són joves que han estudiat o n'estudien, Belles Arts, Periodisme o Enginyeria, per posar uns exemple, i es queixen que el context del mercat laboral no n'ha incentivat estudiar. És potser, una conseqüència de l'èxit dels contextos anteriors, que incentivava el treball de ben joves, en lloc del procés formatiu. Tanmateix, a Ford, enginyers sí que en volen, però d'altres perfils universitaris... "Ahí volen gent que s'amorre, no universitaris. Enginyers industrials, sí, tots els que vagen". (E12D). En general, ara és precís fer la formació obligatòria mínima.

G Ara el problema que hi ha és que el mínim que demanen les empreses és un mòdul superior i pa' arribar a un mòdul superior tens que fer un mòdul mitjà o una prova d'accés o... (E17H30)

E I això és una cosa... que s'ha d'anar preparant la gent (...) que ha de tindre més formació... (E31H20)

G Una formació més específica... E17H30)

F I ahí és on entra l'escola d'adults. Tinc amics que han estat fins els 18,19, 20... i als 21 s'han apuntat a la Universitat, altres han fet un cicle... (E19H30)

En la millora del perfil formatiu dels joves, que facilite l'accés al mercat de treball, és on s'hauria de centrar l'atenció, perquè manca preparació i en alguns casos, apunten causes preocupants. "Hay mucha gente joven que ni estudia ni trabaja, que están por ahí en los parques; cuadrillas sin hacer nada; tienen de 15 a 20 años, son grupos de jóvenes, de familias desestructuradas, que yo los conozco... ni trabajan ni estudian (E52H62). És ací on juga un paper estratègic l'EPA, en facilitar l'accés i la inserció, en combatre la desigualtat de manera anticipada, perquè els joves que ni estudien ni treballen, hi poden constituir un problema social greu en la dècada següent, i molts joves ho valoren en la mida justa:

"L'enfocament que té ara mateix l'escola d'adults és de reenganxar a tota eixa gent que s'ha quedat despenjada de l'institut o no ha tingut formació". (E31H20)

I no cal pensar obsessivament en que s'han de preparar i estudiar només per a la Universitat o per al treball en Ford, hi ha més camps de possibilitats. Per exemple, hi ha qui pensa que hi ha pocs professionals d'oficis: "Se echa de menos más profesionales de oficios. No hay fontaneros, escayolistas ni pintores, persianeros... es que no encuentras" (E52H62)

Hi ha joves de perfils diversos, fins i tot enginyers, que s'han acollit a les ajudes municipals per iniciar-se pel seu compte; tenen una subvenció d'instal·lació i poden compartir recursos bàsics comuns. L'17 n'és un exemple, rep una ajuda de 200€ mensuals durant un any, per al projecte que comparteix amb uns companys en el viver d'empreses²⁰.

Això no obstant, la qüestió del treball i la incorporació dels joves al mercat laboral suscita preocupació en les famílies, naturalment, però també convindria fer una reflexió més serena des d'una perspectiva global i a llarg termini, com ara, ¿què podem fer per afavorir la integració sociolaboral?; ¿com podem fomentar la diversificació productiva? ¿Quin és el model de ciutat que desitgem per al futur? L'E61 ho planteja d'una manera exemplar:

“Quin futur volem per al nostre poble? Els xicons que han estudiat, que estan preparats i n'hi ha molts, com poden ajudar-los? Quin projectes hi hauria que fomentar? (E61H58)

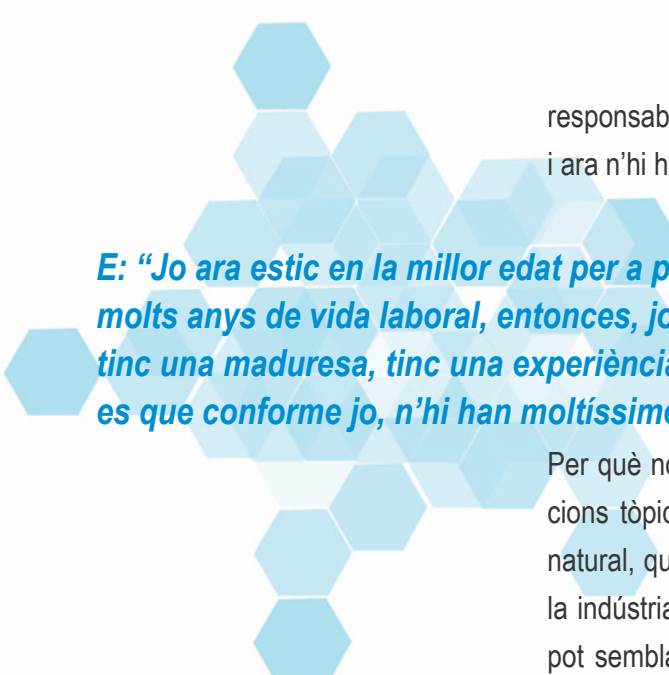
2.5.4. Treball per a les dones

Si Almussafes presenta unes dades de desocupació (d'atur) relativament baixes (10,88%) si les comparem amb les dades de la comarca (Ribera Alta: 28,31), l'anàlisi de les dades del mercat de treball per sexes, ofereix una imatge distinta: aquest poble no és una illa. Mentre la taxa d'ocupació dels homes en la Ribera és del 61,85%, la de les dones és del 49,13%, quasi dos de cada tres homes estan ocupats, per només 1 de cada dues dones²¹. Unes dades molts semblants a les d'Almussafes, si observem el cas de les dones. A Ford compleixen amb els mínims legals de no discriminació per sexes. Però "ara, han tancat la mà.... amb excuses" (E58D36), afirma una treballadora de la factoria Ford.

E59D40 és una dona de 40 anys, amb dos xiquets, que es queixa de les dificultats de les dones per entrar a treballar. "Al polígon no entren dones. Ford té un 30% de dones, segons dades de l'ajuntament, però no volen dones", quan n'hi ha moltes, més mai, amb capacitats i disponibilitat per assumir qualsevol

²⁰ El viver d'empreses és un espai municipal situat en la segona planta del centre de salut.

²¹ Font. Servef. GV. Indicadors del mercat de treball. Taxes d'activitat, ocupació i atur de la població de 16 a 64 anys per sexe i comarques. Tercer trimestre de 2014.

responsabilitat en les empreses. N'hi ha dones treballadores de tots els tipus i ara n'hi ha moltes on triar. ¿Per què tens menys oportunitats si eres dona?

E: “Jo ara estic en la millor edat per a poder treballar, perquè sóc jove i encara me queden molts anys de vida laboral, entones, jo ara pense que és el meu millor moment, perquè tinc una maduresa, tinc una experiència laboral i me veig totalment capacitat per a treballar. I es que conforme jo, n’hi han moltíssimes dones que hem acabat de criar i... (E59D40)

Per què no treballen? Aquesta dimensió de la desigualtat sol oferir justificacions tòpiques: la primera és la tradicional en situacions de dominació: és natural, que les dones en les fàbriques no... “És que és un poble industrial i la indústria busca més homes que dones” (E59D40). A moltes persones els pot semblar natural, perquè sovint, les desigualtats se’ns presenten com a naturals, normals, quan no són més que la eternització de la arbitrarietat. ¿Per què sembla normal en eixa indústria i no en l’agroalimentària, posem per cas?

Una altra forma és l’explicació econòmica: “Las mujeres, es lo de siempre, embarazos, hijos... y la Ford va por cuenta de resultados” (E52H62), els resultats no ho expliquen tot, però la inconveniència per raons productives (absentisme), és una altra forma d’eternitzar la desigualtat: la reclusió domèstica de la dona; ja es sap que les dones tenen fills (¿no els tenen i els cuiden per parelles?) i no són tant productives. Per què? ¿Perquè el seu lloc natural és a l’àmbit domèstic?

I perquè no haurien de... treballar? Un vessant d’aquesta perspectiva encara fa més precisions: és que no som iguals, els homes i les dones no tenim les mateixes capacitats físiques i el treball que fan els homes és més pesat. Hi ha dones a les fàbriques del polígon, i també homes i no sembla que facen proves de força i de resistència física per entrar a treballar. L’experiència de moltes dones contradiu aquest punt de vista: “Jo he treballat en molts llocs i a lo millor un home estava fent una faena més lleugera que la meua, perquè jo m’he acoplat perfectament, perquè además està tot molt avançat, que hi ha una tecnologia increïble, i que no és faena pesà...” (E59D40)

A poc a poc, hi ha menys desigualtats en el mercat de treball tot i que pel que s’observa, encara n’hi ha. I tant. “Sí, sí que n’entren (a treballar). És un tema de l’empresari i a les dones no les agarren no tant per ser dones... ho veig més pel tema de l’empresari (E34H55). Pel tema de l’empresari... deu ser per motius econòmics o per la creença que no li convenen dones? El tema de

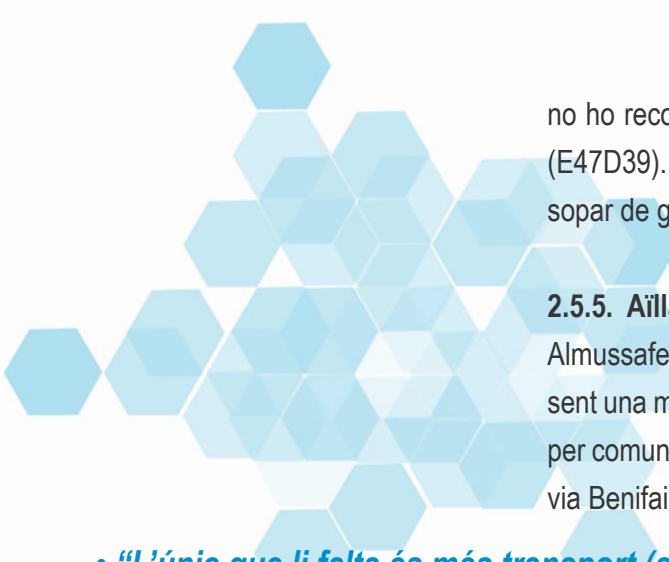
l'empresari potser la reproducció dels estereotips, unes creences tradicionals, errònies, mostra d'uns valors negatius, discriminatoris en la pràctica: "És perquè se li fica al cap de un líder i allí ja no entre ningú més. Entonces el problema de la dona a mi em sembla un error molt greu, però és un problema inherent al tipo de model directiu que hem tingut ací" (E31H20). Ací la qüestió de com facilitar l'accés al mercat de treball no apunta, pel que es veu, al perfil formatiu curricular, tot i que també hi caldria fer alguna coseta, com ara ens insinua una dona aturada: "M'agrada l'escola d'adults... pero jo per l'horari no puc anar. Fan cursos de vesprada i jo que tinc tots els matins lliures..." A l'EPA està anant l'home, que "pel seu treball necessita idiomes" (E59D40), ella n'ha d'atendre els xiquets de vesprada. I com ell està e l'EPA. L'EPA podria fer cursos de matí per tal que elles pogueren millorar currículum o la parella podria conciliar treball i família (ella pel seu treball necessita cursos).

Pel tema de l'empresari, pels models directius, pels prejudicis i costums... sovint s'anomena masclisme, estereotips, pràctiques discriminatòries, que en el mercat de treball i en empreses estan prohibides per llei. Tot i que pel que sembla, dissimuladament, al polígon continuen donant-se: "A la Ford no volen ni majors de 45 anys ni universitaris ni dones; tenen coberta la taxa mínima per que no diguen que discriminen" (E12D). Arribats a aquest punt la qüestió principal és com reduir les dificultats en l'accés de les dones d'Almussafes al mercat de treball i afavorir la inserció socio-laboral. "Però, com afrontes això? És que... és molt complicat..." diu l'E59D40.

És que enfocar-ho... és molt difícil, com enfoques tu que Ford ajude... jo, ara mateixa pense en el sector dona, perquè Ford ha estat contractant solament el 30% de mà d'obra femenina, perquè és lo que està dins la llei, y punto pelota. Un 31 no, un 30, que és lo que marca la llei. Per què? No ho sé. Però com afrontes tu això? És que és molt complicat" (E59D40)

Com ho fan a altres llocs? Com superem les discriminacions? Com educar en valors de tolerància a la diversitat? Com superar els estereotips de gènere? Eixos són objectius de les polítiques d'igualtat. Malauradament, en aquest camp, industrial i de la perspectiva de gènere, hi ha molt per fer encara. Almussafes no és una illa, hi ha molt poca desigualtat en general, però si escarbes, hi ha camps, com el del gènere, en què passa el mateix que a més llocs.

És simptomàtic que dones socialment compromeses, especialment, en polítiques d'igualtat i d'ideologies diferents, com ara E38D50 i E47D39 si els preguntes quina és la regidoria que se'n cuida de les qüestions de gènere, cap de les dues, casualment, no en va saber dir el nom: "La regidora... ara mateix

no ho recorde” (E38D50). “Ara mateix... no sé qui és la regidora. No ho sé” (E47D39). Les dones del poble potser sí que recorden on es va fer el darrer sopar de gala per homenatjar les dones treballadores del poble.

2.5.5. Aïllament i transport metropolità

Almussafes, com hem vist, no és una illa, tot i que en moltes coses la gent es sent una mica aïllada, incomunicada, per més que disposa de dues autopistes per comunicar-se per carretera amb la capital, una per l'Est i l'altra per ponent, via Benifaió, que és on té la parada de tren més pròxima.

- **“L'únic que li falta és més transport (autobús). A peu tens un bon tros fins l'estació del tren de Benifaió” (E29D58)**
- **“Eixe és el punt que veig d'Almussafes que... si dius quin és el problema del poble, et dic, eixe, el transport (E27D20)**
- **“És un poble incomunicat. Molt malament comunicat: un autobús a València i un a l'Hospital, cada dia” (E07D)**
- **“Està bé el poble, però te trobes molt aïllat; transport públic n'hi ha, però els horaris, l'oferta...” (E23D23)**
- **“Una altra debilitat: falta transport públic, no hi ha autobús” (E58D36)**

De totes les edats i condició, sembla que assenyalen la carència de transport públic per comunicar-se principalment amb Benifaió, Alzira (hospital comarcal) i València, la capital. Amb Alzira l'ajuntament ja ha previst subvencionar el transport en taxi, segons les necessitats puntuals, importants i urgents d'assistència a l'hospital de la Ribera, allunyat, per cert, del centre d'Alzira, mal comunicat.

Almussafes està molt prop de València, en cotxe particular és a uns 20 minuts, 24 km de València. Però si no es disposa del servei d'un cotxe particular o has d'anar sovint, cada dia, com ara els estudiants no hi potser, és insostenible econòmicament i ambientalment que cadascú hi vaja en el un cotxe particular. Solen anar en el servei d'autobús que ha hagut d'habilitat el consistori a falta d'una xarxa de transports de l'àrea metropolitana, tal com tenen altres les ciutats espanyoles i europees de densitat i grandària poblacional igual o menor:

En l'autobús, anar a València és 1 hora i ½ de transports públics: en València s'ha de prendre un bus, el tramvia i el metro. El bus del poble para a plaça Espanya, i s'ha de pujar al bus 41 o 71 i d'ací cap al campus de Tarongers. Per a tornar sempre vaig en el tren (l'ha de recollir algun familiar quan torna de nit). Per això, normalment, compartim cotxe (E33D20)

L'E33D20 diu que per eixes raons, perquè no és eficient (cost) ni eficaç (molt de temps) el l'autobús que ha d'habilitar l'ajuntament no l'utilitza, sol compartir cotxe. L'E32H21 p.e. també: "Els joves que estudien solen reunir-se 3 o 4 companys per compartir cotxe, és menys temps i més econòmic".

A: I no parlem dels preus, perquè jo em gaste 7 euros al dia per a anar... i tinc que usar quatre tipus de transport... (E27D20)

G Jo per això em vaig decidir per agarrar el cotxe... (E17H30)

A És que jo agarraria el cotxe, però és que no en tinc... entonces les persones que no tenim cotxe, què fem? (E27D20)

E Jo per això ja he desistit, jo he estat dos anys sense parar, amb el transport públic, i m'ha tocat tornar des de Benifaió moltes vegades caminant i tho agarres amb resignació (...) però arriba un punt que dius: No, ja no puc més! (E31H20)

A l'E31H20 li sembla molt necessari el conveni del bus universitari, pel transport dels estudiants a la universitat, com molts joves del poble. Amb resignació, què hi podem fer? La gran majoria d'estudiants universitaris del poble es troben cada matí a les 7, a les 8 o a les 9, en l'autobús del poble²². I tornen com podem, per què els horaris de tornada encara s'acoblen menys a les necessitats²³. Amb tot, és un servei que l'utilitza molta gent cada dia: "Jo d'eixe servici no tinc cap queixa, el problema ve a l'hora de tornar, si per l'horari no te quadra" (E31H20). "També estaria bé que posaren un Valenbici d'ací a Benifaió" E42D28

La mobilitat, principalment el transport públic interurbà, que comuniqui l'àrea metropolitana (els municipis situats en un radi de 30 km de la capital) és un problema que es resol d'una manera poc eficient, amb l'automobilitat, i poc eficaç a llarg termini. Ai, si disposaren d'un servei de rodalies ràpid i pròxim... Benifaió, ben pensat, tampoc és tan lluny, la qual cosa suggereix alguna mena de mecanisme de connexió, per acostar els dos pobles, atesa l'alta interacció, en els dos sentits. Sembla que alguna experiència ja ha hi hagut i potser caldria tornar a estudiar. "Falta transport públic entre Benifaió i Almussafes" (E58D36)

La connectivitat i la mobilitat interna té també dos punts dèbils més, el primer es resol de manera particular, un a un i massivament, com és el cas de l'accés al polígon industrial ("Ford muntà una ruta de transport entre pobles per portar treballadors a la fàbrica" E34H55). L'altre és l'accés dels estudiants a l'IES,

²² Hi ha tres possibilitats realment, està l'autobús de les universitats que ix a les 7'00h, i porta directament a Blasco Ibáñez o Tarongers; després, a les 8'00h i a les 9'00h que paren a plaça d'Espanya, i segons on vagen "has d'anar a la Universitat, amb bús, metro o el que tu vulgues" (E31H20)

²³ Per tornar n'hi ha un a les 15h, des de plaça Espanya i fins les 19'00h ja no hi ha cap altre (E48D23)

situat en el polígon, la qual cosa significa un cost afegit permanent per als pressupost municipal, de 150.000 € l'any. “El nostre IES és un model d'escolaritat obligatòria garantida però d'obsolescència estructural”, sosté una mare. Fet fa molts pocs anys, presenta carències greus; la principal per cridanera és la situació en el polígon industrial (bona idea), a més d'un km del poble (molt mala idea), per la qual cosa exigeix de manera permanent un cost addicional de transport, que sembla econòmicament insostenible: “Subvencionar el dèficit d'accessibilitat d'uns anys, costa tant com fer un institut nou de trinca, integrat en la trama urbana. (E37D45).

“Almussafes és com una illa” (E61H58), la qual cosa, sembla oferir coses positives i negatives, pel que hem vist. Estar un poc aïllats comporta inconvenients a resoldre i avantatges a mantenir, com reconeix un jove molt perspicaç:

Reconec que el fet que no tinga estació, si ho compares amb pobles de la contornà, a Almussafes li ha donat molta avantatja... sobretot si el compares amb pobles com Silla o Benifaió, l'apertura ha segut bona en un sentit i mala en altres perquè l'essència de poble es perd, el desnaturalitza (E31H20)

2.5.6 Habitatge i emancipació

Almussafes té molta qualitat de vida, hi ha poca desigualtat globalment, la riquesa està distribuïda més equitativament que en altres indrets, com s'ha dit, però la vida és cara per a qui no té un treball de qualitat, ben remunerat i amb ingressos regulars, estables. Els joves es troben entre el col·lectiu amb handicaps d'inserció social i laboral, importants, i des fa temps, els quals alenteixen el procés d'emancipació, i d'independència familiar. ¿Qui pot emancipar-se si no hi té treball, o no és estable o n'és insuficient per atendre la factura de la hipoteca o del lloguer? Emancipar-me? “Jo no vull eixir de casa sent una dependent per a ser dependent d'un altre” (E26D29). L'E26 és un dona de 29 anys que no té treball estable, per la qual cosa no pensa, ara per ara, en independitzar-se de la família, tot i que per l'edat ho semblés. La inestabilitat i la precarietat del treball expliquen l'alentiment en l'edat d'emancipació²⁴. Precarietat del mercat de treball i emancipació corelacionen directament: a més oportunitats de treball més prompte s'emancipen, i a l'inrevés.

“E: Però és que hi ha gent que tot i estar ocupada no pot arrendar un pis en Almussafes” (E31H20)

A banda del treball i del poder adquisitiu del salari, un altre factor és la possibilitat d'accedir a una vivenda, en propietat o de lloguer, a un cost raonable. A Almussafes la vivenda és un recurs limitat, car. Les que estan en edat de llogar o comprar-ne sostenen que Almussafes és cara, pel nivell de vida. “Ací ara no pots comprar, ací és llogar un pis. Comprar és massa car” (E26D29). El tema no admet discussió entre els joves:

²⁴ Només 1 de cada 3 joves menors de 30 anys s'ha emancipat a Espanya. 4 de cada 10 joves de 25 a 34 anys viuen amb els pares a Espanya, mentre són un 13% en França, el 20% a Regne Unit, i el 10% a Finlàndia, Suècia o Dinamarca.

F Està car. (E19H30)

D Està molt car, tant d'alquiler com de venda, està caríssim (E48D23)

G Està car i complicat perquè n'hi ha molt poca vivenda d'alquiler (E17H30)

Per la banda de la demanda, s'ha de comptar que "molta gent que ve a treballar a la Ford amb contractes d'un any o el que siga, no es compra un pis, es busca un lloguer i quan acaba se'n va" (E17H30). L'època que han estat ampliant la factoria, pues molta gent de Polònia o de no sé on més, què han vingut ací, i entre tres han llogat un pis (E48D23) I entre tres, potser no els hi sembla car. Però per a una dona jove i la parella...

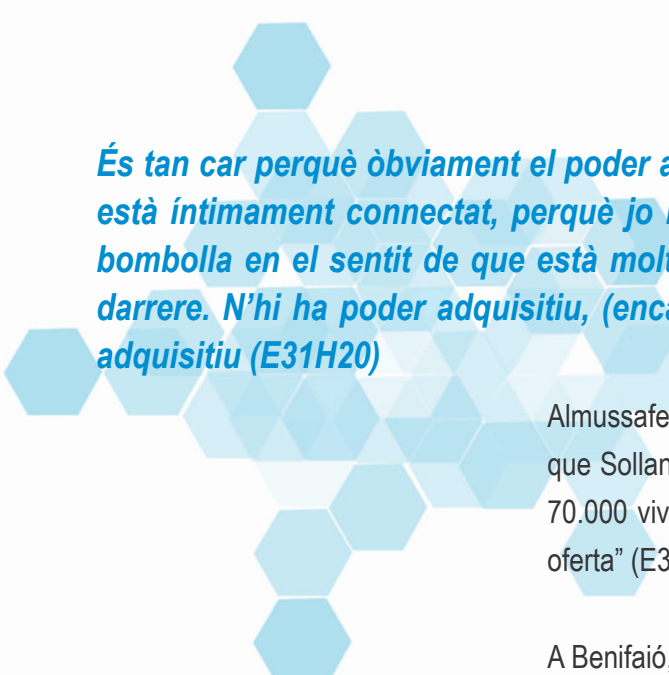
La decisió de comprar pis per llogar-lo també sembla que és relativament, interessant, atesa la demanda i la rotació, en el lloguer per la proximitat al polígon industrial. Enguany encara més amb una població creixent, en paral·lel al creixement en els contractes de la Ford. "Ací al final, entre comprar un pis en Almussafes que saps que si el compres el podràs llogar i treure beneficis o comprar-lo en Benifaió que no el llogues, pues el compres en Almussafes i val més car, per què? Perquè dóna més rendiment" (E19H30). Més renda per a qui?

G: En la última remesa de la Ford ja no quedava res per ahí... no res, que tenia un amic que estava buscant-ne i farà uns mesos antes d'entrar l'última remesa de la gent que entrà en la Ford que n'hi havien bastants pisos per a alquilar i ara... n'hi ha molt pocs, i clar, en Benifaió n'hi han moltíssims i a lo millor baixa 100 euros al mes. Però clar, ja te'n vas fora del poble. (E17H30)

"A Almussafes no hi ha oferta de pisos" (E26D29). Per la banda de l'oferta de pisos, hi ha també restriccions, atès que la construcció "ha segut molt focalitzada. Ací han segut 3 o 4 empreses constructores de pisos, que són les que han monopolitzat la situació i un poc han marcat els preus, i els preus són elevats".

Per a lo que és el territori d'Almussafes, n'hi ha molts solars per construir, perquè com són poquets els que construeixen i diuen, fins a que no acabe de vendre els que tinc fets no construisc, però com hi ha uns preus elevats per a la circumstància actual, pues la gent se'n va" (E35H60)

L'oferta i la demanda. El poder adquisitiu del poble, amb molts assalariats i en general, més bons salaris que als altres dels voltants, porta uns preus de lloguer o de compra, més elevats, també, per l'atractiu de la qualitat de vida.

És tan car perquè òbviament el poder adquisitiu a Almussafes és major que a altres pobles, està íntimament connectat, perquè jo no pense que Almussafes no és un poble que tinga bombolla en el sentit de que està molt alçat el preu de l'arrendament sense cap fonament darrere. N'hi ha poder adquisitiu, (encara que) òbviament els joves no el tenim eixe poder adquisitiu (E31H20)

Almussafes, diuen, sempre ha tingut uns cost per comprar la vivenda més alts que Sollana, Benifaió... “però clar, el parc de San Roque de Silla, ahí hi han 70.000 vivendes que tu no pots competir en elles, perquè ací no hi ha eixa oferta” (E35H60).

A Benifaió, “els pisos són més barats però la qualitat de vida... per això hi ha tanta gent que vol viure a Almussafes” (E59D40). La qualitat de vida, l'atractiu, la pressió dels que volen empadronar-se'n²⁵, tot s'ha de considerar com condicions de l'oferta però si els joves no poden pagar-ho, se'n van al poble del costat, atès que la diferència en només un km potser siga d'un 25% menor en el cost. I si no tens opcions per triar...

F jo he volgut emancipar-me del tot i he estat buscant ací i en Benifaió i he anat a Benifaió i és més barat que ací i n'hi ha més cases, són més grans, a lo millor pitjor o millor, però ací se te puja un lloguer a 400 o 450 mínim, i per a una persona com jo que vol viure sola, és impossible (E19H30)

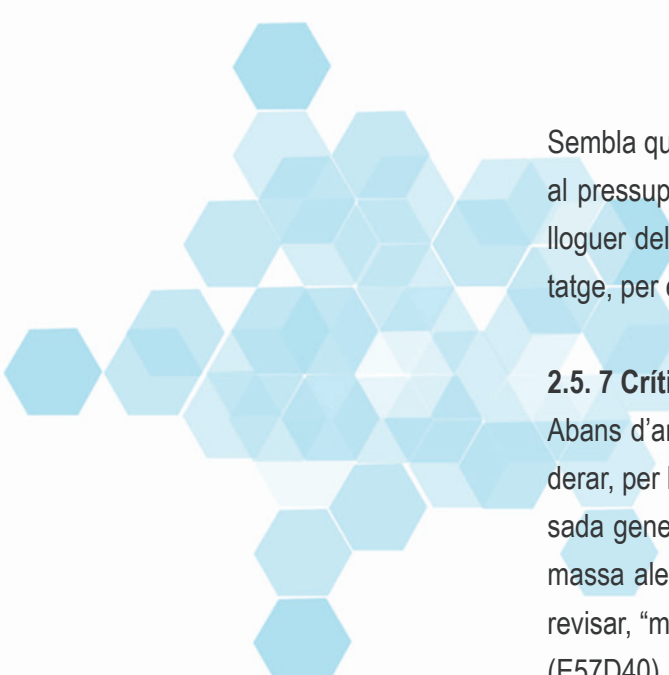
Un altre element que condiciona l'oferta és quan hi ha gent que té pisos per llogar i no ho fa, atesa una fiscalitat benèvola amb el qui té patrimoni²⁶. Segons el IVE, en dades de 2013, Almussafes compta amb 4.428 habitatges, de les quals 3.314 són principals i 1.083 són buides o són encara i, permanentment, solars: “F: Pues, jo miraria si n'hi ha cases desocupades que els seus amos no estigueren... o que no tingueren ús des de fa temps, intentar recuperar eixes cases per a fons de l'Ajuntament” (E19H30). Solars, habitatges buits i sense usar més de dos anys...

Hi ha qui no els lloga per temor: “Molta gent que no alquila la vivenda perquè ha tingut problemes (...) i te costa més tornar a ficar-la en ordre que lo que has guanyat en un any” (E17H30). Com es pot dinamitzar el mercat per als joves?

Jo sí que veig viable un pla d'ajuda a l'arrendament, això sí que no és donar els diners per donar, això sí que és una cosa productiva (E31H20).

²⁵ I molta gent que vol pis ací, també, eh? Hi ha molta gent d'Alzira, per exemple que vol viure en Almussafes, però òbviament el poder adquisitiu no és el mateix (E31H20).

²⁶ Per a 2015 es redueix el valor cadastral de l'IBI del nucli urbà en un 22%, mantenint el tipus impositiu en el 0'42 % i situant el coeficient municipal quasi al mínim legal aplicable per llei (entorn d'un 0'4%)

Sembla que el ple de l'ajuntament ha escoltat E31H20, perquè ha previst per al pressupost de 2015, una dotació de 20.000 € per a la nova subvenció al lloguer dels joves, alhora que disminueix l'ajuda per compra del primer habitatge, per escassa demanda.

2.5. 7 Crítiques, de pares i de fills

Abans d'arribar a les conclusions, hi ha una altra potent línia crítica a considerar, per les contradiccions que presenta en el discurs. Es tracta de la suposada generositat en la despesa pública, de cobrar molt poquet i gastar amb massa alegria, referides per tant, a l'eficiència pública. Per exemple: caldria revisar, "mirar un poc més... les regles, a l'hora de concedir les subvencions" (E57D40).

...un poble molt mal criat, serveis gratuïts, llibres gratuïts; fins fa poc no es pagava l'aigua, ni els interessos de demora... Les associacions reben moltes subvencions; cine meravellós a 2 euros; teatre, 5 euros; l'aigua no s'ha pagat mai, fins ara amb la taxa de...; l'impost de vehicles al mínim legal, les multes...

Potser hi caldrà "revisar, mirar un poc més...". "Diuen, com l'ajuntament ho paga tot i a tots... L'any passat les beques (de menjador escolar) es van pagar totes, totes, i hi ha qui diu, a mi no me feia cap falta, però com m'ho han donat". Hi caldria, doncs, "mirar un poc més" (E57D40). Més enllà de casos, i d'errors, puntuals per contrastar, hi ha crítiques per l'ajuda a les associacions, a tantes i tant diverses, amb molts o pocs socis. La crítica també compta amb respostes significatives: "hi ha molt de suport de l'ajuntament, la qual cosa afavoreix el gran teixit associatiu, i n'hi ha moltes. Però ara demanen un mínim de socis" (E40D47). "Abans sí, però ara... rebíem subvencions per a fer cosetes, però ara s'ha tancat l'aixeta" (E40D47).

El president d'una penya confirma que s'ha canviat, "en funció de que demostres que tens unes activitats de les que el poble participa, pues tens unes assignacions". El president d'una altra associació considera que no està justificada la queixa, perquè han moderat la despesa, "se ha quitado mucho":

"No hay para tanto, las subvenciones a las asociaciones, no es para tanto. Y en fiestas, antes en fiestas, sí, pero ahora se ha moderado, se ha quitado mucho. El gasto en la cavalgata de reyes lo hacemos las asociaciones. Antes el ayuntamiento traía una colla... Otro ejemplo, antes en fiestas se tiraba la casa por la ventana, con las primeras figuras, cantantes, artistas... todo gratis, pero ahora...(E52H62)

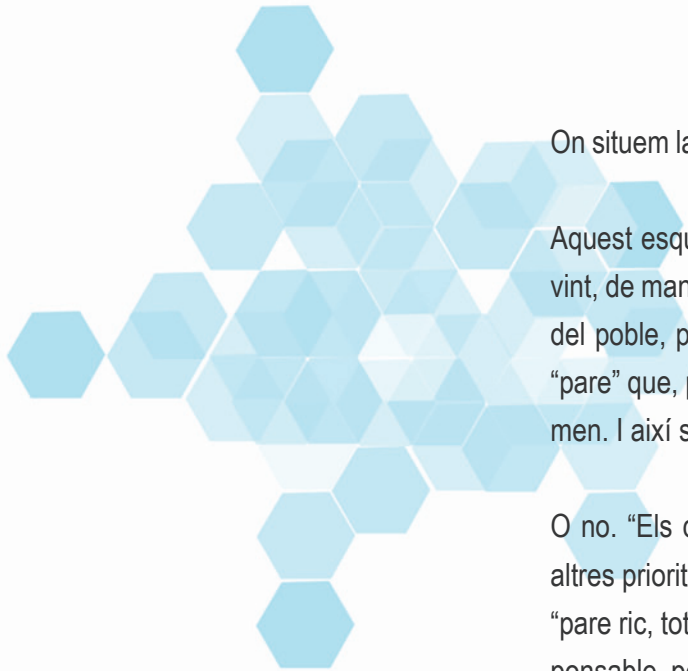
El fill és el veïnat i el pare n'ha de ser l'ajuntament, la qual cosa denota que és el consentidor, el que malcria el veïnat.

Ara com ara, pel que diuen, són ben pocs els serveis gratuïts. I la despesa pública sembla que s'ha moderat, si atenem a l'evolució de les grans partides del balanç i del pressupost; de fet, en pocs anys s'ha reduït notablement l'endeutament (-5 milions €) tot i que per a ser un "poble ric" el deute és considerable: la despesa podria minvar, tot i que si hi ha equipaments formidables, s'hauran fet inversions (endeutament) que s'amortitzen al llarg dels anys. Ho expressa millor un jove estudiant: "Deute? Un poc sí, però no exacerbat, com teníem... Ara sí, perquè a mi em beneficia un ajuntament que tinga un poc de deute i els millors serveis" (E31H20)

Hi ha també qui en destaca la gestió econòmica actual: "com gestionen els diners; ací no hi ha corruptes. Per eixe tema no..." (E07D). Bona gestió econòmica, prudència i rigor; ¿és moderació en la gestió o alegria en la despesa? Des fa anys s'ha consolidat, i es reproduïx d'una forma o altra, un esquema mental, un raonament socialment construït, o framework, enllestit a partir dels costums, actes i comportaments anteriors que, amb el pas del anys, perden justificació. Per exemple: "Este és un poble molt malcriat, molt consentit" o "pare ric, xiquet tonto". En els dos casos hi ha una certa connotació: apel·len a un fill i un pare. El fill és el veïnat i el pare n'ha de ser l'ajuntament, la qual cosa denota que és el consentidor, el que malcria el veïnat. Hi ha una altra expressió semblant però diferent: "Está demasiado mimado... tienen una serie de derechos y obligaciones, ninguna ...faltaría aleccionar". Hi ha coincidència en el subjecte central, l'ajuntament (pare) i qui n'és el malcriat (fill), a qui se l'hauria d'alliçonar. La pregunta ara és: qui és el malcriador i perquè? Per tant, en cas que això es confirmés, qui n'hauria de canviar de comportament? A qui hi caldria alliçonar?

"La cultura del papá rico en el poble se nota, perquè estem acostumats que l'Ajuntament..." (E35H60). Una expressió que confirma l'esquema. Alerta: "estem" (nos), ara no és "estan" (ells). Això denota que s'assumeix passivament que l'ajuntament practica unes costums poc adients: papa rico (ells). On posen a ells i a nos ajudarà a comprendre on es situa l'interlocutor i, sobretot, a qui situem com a pare (variable independent) i a qui com a fill (dependent). De qui hi dependrà si som o no uns malcriats?

¿Els valors, els criteris de qui expliquen els comportaments censurables dels dependents? On és l'actor decisiu? On situem la política? Qui malacostuma a qui? "És lo mal acostumats que estem, a no pagar res; ara perquè puguen l'aigua... abans anàvem al cine o al teatre i no pagàvem res" (E40D47).

On situem la causa i on els efectes? Qui n'ha de canviar? A qui s'ha d'educar?

Aquest esquema mental de raonament (pare ric, fill tonto) es reproduïx sovint, de manera acrítica, en persones d'àmbits socials i professionals diversos del poble, però és clar que la causa hi deu haver estat en les decisions del "pare" que, pels anys, esdevenen costums als quals, uns i altres, se n'acostumen. I així serà, fins que es reflexiona sobre les conseqüències i es canvien.

O no. "Els diners són per a gastar-se'ls" (E18H27). Si els tens ,i si no tens altres prioritats en què gastar-te'ls, no? Sembla que durant anys la cultura de "pare ric, tot gratis" ha estat un comportament tan habitual, normal, com irresponsable, per insostenible. "Política de preus públics nefasta, de preus inadequats...". "Durant anys ha dominat una cultura de la gratuïtat que repercuteix negativament en la percepció dels serveis (...) Pare ric, fill tonto". I l'esquema es reproduïx socialment, d'una generació a una altra, amb tota normalitat. És perquè "al poble, a la gent li agrada que els ho dones tot fet" (E18H27).

G Como en la (fiesta) de la paella: que me lo den todo hecho! Este pueblo está muy acostumbrado a..

B .. a que se lo den todo hecho, sí.

Tot fet, gratis; als del poble i als qui inviten, massivament? "Ací a festes fan el dia de les paelles i s'apunten 4000 persones, tot gratis. Plat d'arròs, begudes, postres, gelat... tot, tot, pagat. Hi ha taules que se n'apunten... i estan buides, perquè no els costa ni un euro!"(E40D47). En les entrevistes no tant, però l'anàlisi de la transcripció de les discussions de grup, és molt interessant, atès que hi ha consens en reduir la despesa en algunes grans festes supèrflues. Per exemple: "les paelles. L'ajuntament cobreix tots els gastos. Tot pagat i a tots els que vinguen!"²⁷ (E33D20). Això ho diu una dona de vint anys. Però una altra de 50, hi coincideix en situar-la com un excés "prescindible: la paella de festes per a tot el poble" (E38D50)

Jo llevaria algunes coses de les festes, que són excessivament cares. El dia de les paelles per a mi és un desperdici de... de material... me pareix que amb la fam que se passa en el món, eixe dia me dol en l'ànima vore com se tira el menjar i com la gent no està educada després per replegar-se la cadira i espera que li ho donen tot fet (E47D39)

²⁷ "Hi ha una normativa i pots convidar un % de gent de fóra. Però vas pels carrers i veus molta gent de fóra. Moltes taules de 20 que són de Benifaió. Si se n'apunten 2000, uns 200 no seran d'ací, segur!. Comtes les taules de gent del poble i de fora, n'hi ha una normativa que tolera fins el 10% de gent de fóra i això, però no és complex" (E33D20). A l'E60D68 també li sembla malament "el que es malgasta en una paella per a tot el poble. A Benifaió també en fan, donen lloc, llenya i els condiments per a 12 persones, per uns 24€"

Hi ha un fragment del debat entre adults, en què distingeixen el què és tradicional, la festa de les paelles considerada un senyal d'identitat festiva, del que potser fóra una despesa excessiva. (DG2 Almussafes Adults):

F Però les paelles és una senya d'identitat del poble, llevar el dia de la paella...

E A mi me pareix un dia de germanor, m'agrada molt el dia de paelles...

C A mi no m'agrada (...) el gasto enorme de posar les taules, les cadires, les persones que serveixen, les que netegen...

A És de veres, és de veres... ahí és tot lo que se monta.

C Jo me referisc a que l'Ajuntament done els ingredients, vale, això no és casi gasto, lo car és contractar al personal per a que estiga servint, posant, llevant i netejant, i això s'ho hauria de fer cadascú, posar-te la taula, posar-te les cadires i netejar.

B Es que además el dia de la paella no está arraigado aquí de toda la vida...

C I és un dia en que se gasta... jo crec que és un pressupost enorme...

F En el año 79, la primera paella se hizo en el año 79.

B Yo ya vivía aquí... cuando yo llegué a vivir aquí no había paella...

A Enguany crec que era la 28...

F Però aixina i tot, l'any 79 ja se'n va fer una el mateix dia de la volta a peu...

B Sí, pero que la hacíamos nosotros...

F Claro, no la paella gegant, sino la festa de la paella...

B Eso sí, eso sí...

F La festa de la paella que cadascú se la fea, sí.

Hi ha qui diu dia de les paelles, en plural, i d'altres de la paella. Serà interessant confirmar oficialment com es diu i com es deia fa unes dècades. Sobretot, mirar de moderar la despesa i educar, o com ho diu una dona de 39 anys, fer escola de ciutadania: "A este poble li falta molta escola de ciutadania" (E47D39). I el disseny de la festa "es una forma de educar... en el sentido de que, los chiquillos qué es lo que están aprendiendo, que lo único que tengo que hacer es llegar y sentarme. No me traigo ni la mesa de casa, ni la silla, ni luego tengo que barrer, ni fregar... yo ensucio y no limpio ni lo preparo" (E52H62)

Per contra, hi ha unanimitat (GD2) en considerar entre els actes de festes més interessants d'enguany, el sopar de quintes, organitzat per un grup de joves i, tanmateix, és el que més ha agradat: "el sopar de les quintes d'enguany"

(Vàries persones: Això ha segut molt xulo!!)

F Això ha segut una idea nova que ha segut un èxit.

P 15 o 20 xiquetes de 20 anys que han dit “no, deixeu-nos les taules i les cadires i nosaltres ho netejarem tot i ho farem tot”.

C Però s’ho curraren moltíssim...

P Ho fa l’AMPA també amb 1000 i pico persones en el sopar de l’AMPA...

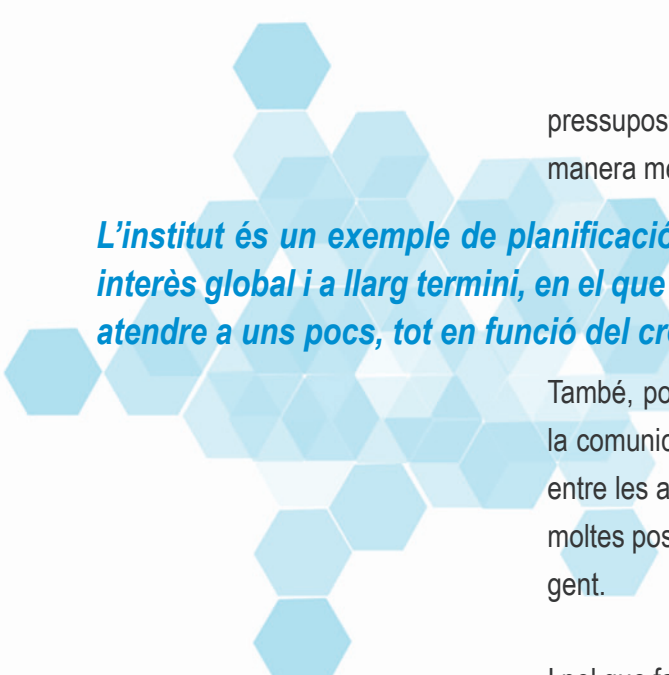
D I és un format més econòmic.

Les joves organitzadores de les festes 2014, les clavariesses i clavaris, de 20 anys, han donat una lliçó: per a fer festes, divertides i massives, tampoc hi cal renunciar a certs valors, “ni gastar-se tants diners. jo que he vist les dos coses des de dins, me done compte que no fa falta gastar-te tants diners” (E27D20). El cost han estat 6 € per plaça, lliurada per cada assistent. El fills, i les filles, alligonant als pares. O a l’inrevés, perquè si el pare és la comunitat local, la ciutadania; els fills n’han de ser els agents, els professionals i els particulars. Depèn de la mirada.

Finalment, i pel que fa a queixes puntuals, podrien agrupar-se en tres blocs: millorar la imatge urbana, aprofundir en la participació ciutadana i avançar en la inclusió i la tolerància a la diversitat. Pel que fa al primer bloc, la imatge urbana, es suggereix apostar per major dotació d’arbres als carrers, a les avingudes i les rondes; les queixes giren al voltant de l’excessiu nombre de solars, el manteniment dels parcs i cuidar la imatge urbana, la normativa i la disciplina urbanística:

Lo único que se puede mejorar, que se puede achacar es que se han abandonado un poquito los parques... y los edificios, que cada uno sigue un criterio en las edificaciones, quen o respetan... hay cada caso... ves ropa tendida en el exterior, aire acondicionados en la fachada; uno que hace un mirador, otro una fachada ostentosa de nuevo rico (...) Cualquier entrada y salida de un pueblo o de una ciudad tiene arbolado, una imagen... En las rondas no hay ni un árbol. Yo pondría más árboles que den sombra en verano, frescor, una imagen más verde, porque aquí en verano, por las calles... E52H62

El segon bloc, referit a la participació ciutadana, les queixes es centren en la planificació urbanística: E40D47: “El poble estan descentrant-se, allunyant-se del centre històric”; el deteriorament del barri vell, els equipaments de “l’arros- sera i el mercat estan en l’obsolescència” (E61H57) Es posa com a exemple a recuperar la consulta ciutadana que “férem per ca l’Aiora o per la ubicació de l’ajuntament”: caldria “més participació en urbanisme i posar en marxa els

pressuposts participatius” (E43D40) i caldria repensar el futur del poble, d’una manera més participativa i a llarg termini” (E61H57)

L’institut és un exemple de planificació urbanística errònia, que ací no es fa en funció d’un interès global i a llarg termini, en el que participen sectors i agents socials diversos, sinó per atendre a uns pocs, tot en funció del creixement urbà o d’interessos particulars. (E37D45).

També, potenciar i redissenyar la xarxa local wifi per afavorir la interacció i la comunicació ascendent, del veïnat a l’ajuntament i sobretot, la horitzontal, entre les associacions i particulars. La xarxa pública és una eina potent, amb moltes possibilitats d’innovació social, però que utilitza ara com ara molt poca gent.

I pel que fa al tercer bloc, de la inclusió social i tolerància a la diversitat, l’ajuntament hauria de considerar més les minories, atendre-les, per exemple en el disseny de les festes i en les activitats cultural (E23D23);

Almussafes no té massa diversitat cultural. Ací no han pogut conviure amb immigrants, ni amb gitanos... no han tingut l’oportunitat de conviure en .. ara potser tenen una veïna russa, equatoriana, romanesa... però no hi ha convivència (E26D29)

Tot per tal que els nouvinguts i els que tenen altres identitats, diferents a les majoritàries, es senten més aollits, integrats. Per exemple, fent que les festes siguen més inclusives, “en que càpiga tot el món, sense confondre el que es tradició en el que siga imposició”. Finalment, se’n destaca com a molt interessants les iniciatives d’innovació social “com ara el programa de voluntariat social, de suport a l’alumnat” (57D40), un exemple més de participació ciutadana, activada des de l’ajuntament.